

Het Kleurboek

Voor een kleurrijk Sint-Niklaas
met een toekomst voor iedereen

Een doorlichting van de finances van de Stad Sint-Niklaas en
het alternatief van de PVDA

Inhoudstafel:

1. De situatie van de gemeentelijke financiën Sint-Niklaas
 - a. Ontvangsten
 - b. Uitgaven
 - c. Schulden
2. Impact van de crisis
 - a. Dexia, een stukje geschiedenis
 - b. De impact van de Dexia-crisis op Sint-Niklaas
 - c. Minder Gemeentefonds
 - d. Privatisering van de energiesector: de gemeenten zijn de klos
 - e. Toename van de sociale uitgaven
3. Witboek Sint-Niklaas 2013
 - a. Uitgangspunten
 - b. Besparingen
 - c. De gevolgen van deze besparingslogica
 - d. De verkoop van de riolen aan een Amerikaanse bank
4. Welke alternatieven?
 - a. De oorzaken
 - b. Welk soort stad willen wij
 - c. Alternatieven op Federaal en Vlaams niveau
 - d. Alternatieven op het niveau van de Stad

Inleiding

Begin 2013 lanceerde het NVA-Spa-Groen Stadsbestuur van Sint-Niklaas het Witboek met daarin haar beleidsplannen voor de komende jaren.

Kern van dat beleid is een besparing van 6 à 7 miljoen euro per jaar. Deze besparing zal voor het overgrote gedeelte worden gezocht bij het personeel. Maar door de grootte van deze besparing kan het niet anders dan dat de dienstverlening aan de bevolking er sterk onder zal lijden.

Nog voor de discussie over het Witboek goed op gang kon komen, kondigde het Stadsbestuur aan dat ze de reinigingsdienst gaat privatiseren en dat er fors zou moeten gesnoeid worden in het stadspersoneel. Zowat 100 FTE (voltijdse banen) zouden sneuvelen.

“Er is geen alternatief” horen we steeds weer opnieuw.

In deze brochure willen we met de PVDA nagaan van waar deze grote tekorten komen en wat er aan gedaan kan worden zonder te privatiseren en zonder te snijden in de dienstverlening voor de bevolking. Want er is wel degelijk een alternatief.

De PVDA komt op voor een kleurrijke toekomst van de Stad. Sint-Niklaas is te mooi en te waardevol om terecht te komen in een besparingsspiraal die jaar na jaar steeds meer mensen treft, de werkloosheid doet toenemen en de armoede doet groeien.

Onze stad moet niet minder, maar juist meer werk maken van een beleid in dienst van de bevolking. Betaalbaar wonen en energie, toegankelijke gezondheidszorg, Op al die domeinen zijn de noden enorm. In plaats van de huisvuilophaling te privatiseren is er juist vraag naar herinvoering van de wekelijkse ophaling. Wie daar werk wil van maken moet de besparingslogica verlaten en investeren in openbare dienstverlening.

Met deze brochure willen we aan iedereen die voor een toekomst wil opkomen waarin eerst de mensen en niet de winst centraal staat, aangeven dat er wel degelijk een alternatief bestaat.

Samen kunnen we dit afdwingen!

Namens de PVDA Waasland,

Jan Vandeputte,

Voorzitter.

1. De situatie van de gemeentelijke financiën in Sint-Niklaas

Zoals bij elk huisgezin of bedrijf heeft een stad of gemeente inkomsten en uitgaven. Zowel de inkomsten als de uitgaven van een stad worden opgesplitst in twee verschillende soorten:

- Ontvangsten en uitgaven gewone dienst: dat zijn de gewone jaarlijkse inkomsten en uitgaven uit allerlei bronnen
- Ontvangsten en uitgaven buitengewone dienst: dat zijn de buitengewone ontvangsten: investeringen, overdrachten van jaar na jaar enz...

a. Ontvangsten:

Hieronder een overzicht van de evolutie van de ontvangsten van de stad Sint-Niklaas van 2006 tot 2011.

Ontvangsten gewone dienst (in euro)

		Sint-Niklaas					
		2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ontvangsten gewone dienst	prestaties	5.933.771	5.828.455	7.906.705	8.997.409	8.780.462	9.372.181
	belastingen	43.914.758	45.865.287	44.262.677	49.293.858	50.408.154	49.996.435
	fondsen	22.997.636	23.885.522	25.203.946	26.710.071	29.136.226	29.675.334
	andere overdrachten	17.356.278	19.120.316	17.692.689	18.631.594	18.526.821	19.564.740
	schuld	9.765.484	7.366.182	6.457.765	9.250.930	7.255.961	5.594.431
Totaal		99.967.927	102.065.762	101.523.782	112.883.862	114.107.624	114.203.121

Ontvangsten buitengewone dienst (in euro)

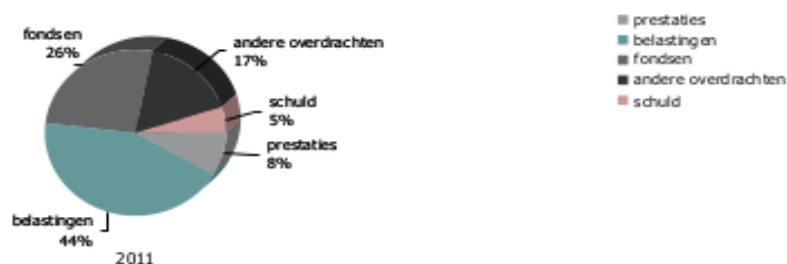
		Sint-Niklaas					
		2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ontvangst buitengewone dienst	Overdrachten	376.721	3.623.024	1.931.397	571.404	1.439.811	6.266.174
	Investeringen	189.215	63.473	2.617.472	5.620.296	1.518.308	407.287
	Schuld	7.681.000	10.120.000	6.120.070	8.850.000	7.761.654	12.845.000
Totaal		8.246.936	13.806.497	10.668.939	15.041.700	10.719.773	19.518.461

Als we dit bekijken per inwoner, dan ziet het plaatje er als volgt uit:

Ontvangsten gewone dienst (in euro per inwoner)

		Sint-Niklaas					
		2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ontvangsten gewone dienst	prestaties	85	83	112	127	122	130
	belastingen	630	655	628	694	702	691
	fondsen	330	341	358	376	406	410
	andere overdrachten	249	273	251	262	258	270
	schuld	140	105	92	130	101	77
Totaal		1.434	1.458	1.441	1.589	1.589	1.578

Procentuele verdeling van de ontvangstenposten gewone dienst

De gemeenten hebben drie bronnen van inkomsten:

1. uit belastingen
2. uit fondsen en toelagen en
3. uit eigen middelen.

44 % van de inkomsten kwam in 2011 uit belastingen, 26 % uit fondsen en toelagen en 25 % uit eigen middelen. De eerste en voornaamste bron van inkomsten is het aandeel uit belastingen, geïnd door de hogere overheden. Hierin onderscheiden we:

- de opcentiemen op de onroerende voorheffing
- de belasting op het kadastraal inkomen geheven door de gewesten, gekend als “grondbelasting”
- de aanvullende personenbelasting: het percentage belastingen (gemiddeld bijna 8 %, in Sint-Niklaas 8,5%) geheven bovenop de jaarlijkse belastingaanslag van de federale overheid en bestemd voor de gemeente
- de overige lokale belastingen: dit zijn enerzijds de opcentiemen op de verkeersbelasting en ander kleine aanvullende belastingen en de specifieke lokale belastingen zoals op leegstaande panden, terrassen, drijfkracht, en tweede verblijven, afvalbelasting, parkeerbelasting, enz. en anderzijds retributies voor geleverde prestaties (13%).

De tweede bron, fondsen en toelagen, bestaat uit:

- het Gemeentefonds dat met de aanvullende personenbelasting voor een stabiele stroom van inkomsten voor de gemeenten zorgt.
- een aantal minifondsen en toelagen zoals de Eliabijdrage in Vlaanderen.

De derde en laatste bron, de zogenaamde eigen middelen, haalt inkomsten uit:

- dividenden of opbrengsten van intercommunales (energie, water, afvalverwerking) of gemeentelijke bedrijven of van privébedrijven waarin de gemeenten aandelen hebben (bv. voorheen Dexia via de Gemeentelijke Holding)
- financiële opbrengsten van beleggingen
- tarifiering van geleverde prestaties (bv. huisvuilophaling, binnen- en buitenschoolse kinderopvang, lidgeld bibliotheken, kunstacademies enz., aflevering van afschriften van documenten enz.).

Ontvangsten buitengewone dienst (in euro per inwoner)

		Sint-Niklaas					
		2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ontvangst buitengewone dienst	Overdrachten	5	52	27	8	20	87
	Investerings	3	1	37	79	21	6
	Schuld	110	145	87	125	108	178
Totaal		118	197	151	212	149	270

Procentuele verdeling van de ontvangstenposten buitengewone dienst

b. Uitgaven:

Uitgaven gewone dienst (in euro)

		Sint-Niklaas					
		2006	2007	2008	2009	2010	2011
Uitgaven gewone dienst	personeel zonder onderwijs	36.064.097	36.700.312	37.889.291	39.448.262	41.185.174	43.544.127
	personeel onderwijs	6.419.982	6.800.951	6.987.991	7.773.642	7.833.458	8.515.385
	werking	14.761.106	14.674.841	15.123.324	17.374.620	18.047.734	18.693.355
	toelage OCMW	9.754.658	11.463.799	11.750.896	12.387.642	13.881.354	14.604.898
	toelage politiezone	8.589.324	7.241.651	9.474.952	7.574.000	10.736.280	9.668.000
	toelage eredielen	295.646	453.633	544.200	450.323	328.489	551.101
	andere overdrachten	5.247.625	5.084.240	4.749.786	5.863.824	6.421.589	5.751.652
	schuld	12.768.734	12.671.992	12.091.265	12.146.695	11.439.380	11.563.966
Totaal		93.901.172	95.091.419	98.611.705	103.019.008	109.873.458	112.892.484

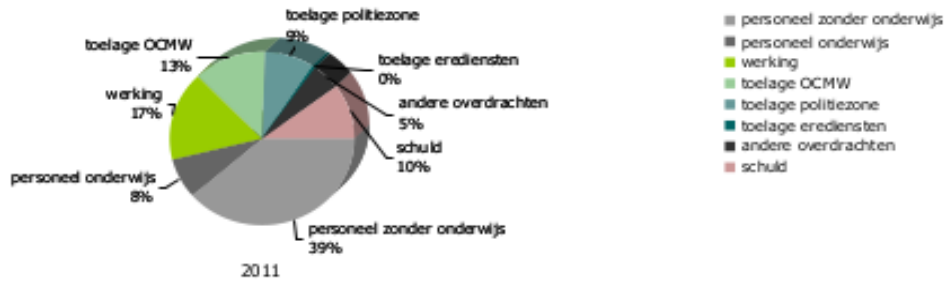
Uitgaven buitengewone dienst (in euro)

		Sint-Niklaas					
		2006	2007	2008	2009	2010	2011
Uitgaven buitengewone dienst	Overdrachten	1.211.088	1.664.370	1.725.218	2.061.368	2.898.794	7.905.440
	Investerings	35.447.060	11.501.495	10.065.106	8.952.784	8.449.271	8.499.672
	Schuld	6.946.692	2.375.144	2.952	5.328.514	1.226.979	1.631.605
Totaal		43.604.840	15.541.009	11.793.276	16.342.666	12.575.044	18.036.717

Uitgaven gewone dienst (in euro per inwoner)

		Sint-Niklaas					
		2006	2007	2008	2009	2010	2011
Uitgaven gewone dienst	personeel zonder onderwijs	517	524	538	555	574	602
	personeel onderwijs	92	97	99	109	109	118
	werking	212	210	215	244	251	258
	toelage OCMW	140	164	167	174	193	202
	toelage politiezone	123	103	134	107	150	134
	toelage erediensten	4	6	8	6	5	8
	andere overdrachten	75	73	67	83	89	79
	schuld	183	181	172	171	159	160
Totaal		1.347	1.358	1.400	1.450	1.530	1.560

Procentuele verdeling van de uitgavenposten gewone dienst

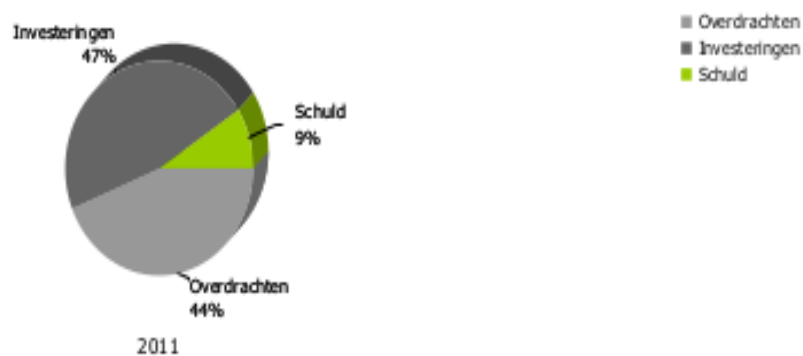

Belangrijk om hier op te merken is dat de personeelskost (zonder het onderwijzend personeel, dus enkel het personeel van de stadsdiensten) net iets minder dan 40% van de totale uitgaven bedraagt. Dit terwijl het huidige stadsbestuur in zijn plannen zowat 90% van de besparingen wil zoeken in de personeelskost. Een duidelijke beleidskeuze.

Uitgaven buitengewone dienst (in euro per inwoner)

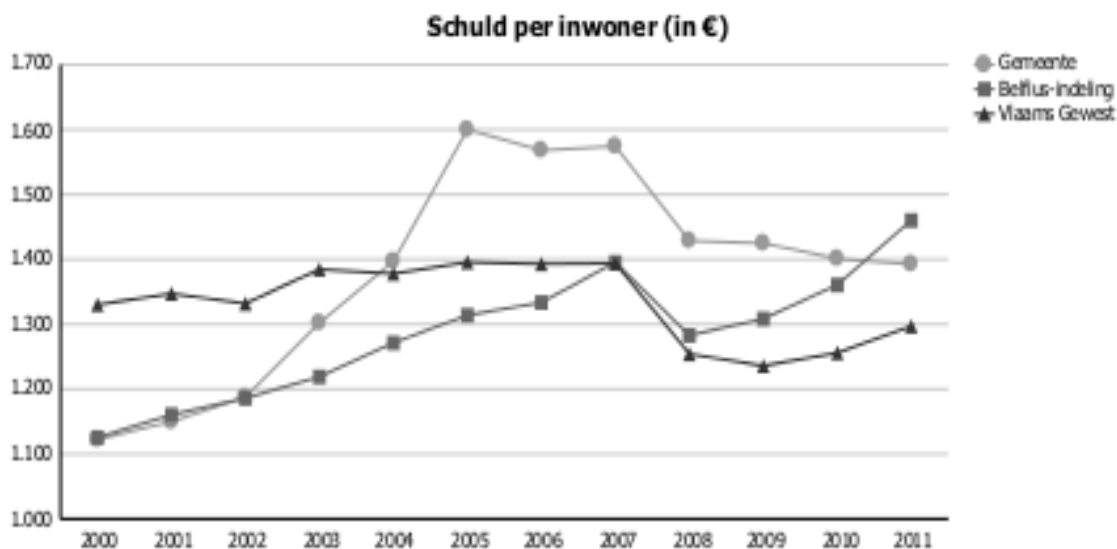
		Sint-Niklaas					
		2006	2007	2008	2009	2010	2011
Uitgaven buitengewone dienst	Overdrachten	17	24	24	29	40	109
	Investerings	508	164	143	126	118	117
	Schuld	100	34	0	75	17	23
Totaal		625	222	167	230	175	249

Procentuele verdeling van de uitgavenposten buitengewone dienst

c. Schulden:

Om de stadsfinanciën goed te kunnen beoordelen is het belangrijk om te kijken hoe de schulden in mekaar zitten en hoe die zijn geëvolueerd.

Wat betekenen de drie lijnen in deze grafiek?

- De lijn met ronde punten zijn de schulden van Sint-Niklaas
- De lijn met vierkante punten zijn de schulden van vergelijkbare gemeenten als Sint-Niklaas volgens de indeling van Belfius
- De lijn met de driehoekige punten zijn de schulden van alle gemeenten binnen het Vlaamse gewest.

Dat de schulden van Sint-Niklaas hoger liggen dan het totaal van het Vlaamse Gewest is niet abnormaal. In deze berekening zitten zowel de schulden van grote centrumsteden als die van de kleinere gemeenten en de residentiële steden en gemeenten (met kapitaalkrachtiger bewoners). De kosten van de kleinere gemeenten liggen vaak lager dan die van de centrumsteden omdat zij niet dezelfde diensten moeten uitbouwen: bv. onderwijs, zwembaden, cultuur en sportinfrastructuur enz..

Als we de schulden van Sint-Niklaas vergelijken met de schulden van vergelijkbare steden, dan liggen die behoorlijk lager. Het is dus niet zo dat de schulden van Sint-Niklaas abnormaal groot zijn, integendeel.

Een aandachtige lezer zal merken dat de schulden in 2008 fors zijn gedaald, in Sint-Niklaas zelfs meer dan in de vergelijkbare steden. De reden hiervan ligt in de schuldherschikking die werd afgesproken tussen de Vlaamse regering en de Vlaamse gemeenten, het zogenaamde 'Fiscaal Pact' uit 2008. Onder druk van Voka en Unizo en onder impuls van de Open VLD die toen deel uitmaakte van de Vlaamse regering, werd een overeenkomst gesloten, waarbij het Vlaamse gewest een aantal schulden van de steden overnam, in ruil voor de afbouw of blokkering van een reeks bedrijfsbelastingen: belastingen op kantoorruimten, op drijfkracht, op tewerkgesteld personeel, enz.... Het toenmalige SPA-CD&V-NVA bestuur van Sint-Niklaas heeft hier flink aan deelgenomen en kon zijn schuld afbouwen met 6,8 miljoen euro. Daling van de schuld van ongeveer € 100 per inwoner. Dit zorgde voor een daling van de rentelasten met ongeveer € 300.000 per jaar. Mogen we hierbij opmerken dat hierdoor Sint-Niklaas één van de steden is met de laagste gemeentelijke belastingen voor bedrijven. Met andere woorden: deze operatie was niet alleen een verlaging van de schulden. Het was ook een

herverdeling van de belastingen, want de belastingen op de burgers werden hierdoor procentueel groter dan de belastingen op de bedrijven binnen de stad.

2. De impact van de crisis

a. Dexia: een stukje geschiedenis

De voorloper van Dexia heette het Gemeentekrediet. Het was een openbare bank, opgericht in 1860 voor het beheer van de middelen van de lokale besturen in ons land. In 1996 ging men onder impuls van toenmalig minister van overheidsbedrijven Elio Di Rupo over tot privatisering van de bank. De reden? De Belgische overheid had beslist om toe te treden tot de euro. Om de Maastrichtnormen te halen, moest België de schuld verminderen. Het Gemeentekrediet besliste al snel om te gaan samenwerken met Credit Local de France. Daartoe werden Dexia België en Dexia France opgericht. In deze beursgenoteerde banken konden de gemeenten niet langer rechtstreeks participeren en daarom werd de Gemeentelijke Holding opgericht. De aandelen van de Belgische steden en gemeenten werden ondergebracht bij de Gemeentelijke Holding die zo 14,1 % van het vermogen van Dexia in handen kreeg. De Gemeentelijke Holding behield in eerste instantie haar maatschappelijke functie: het geld van de lokale besturen beheren en investeren in de financiële sector (Dexia), in nutsbedrijven, in hernieuwbare energie en in vastgoed. De Gemeentelijke Holding gebruikte hiervoor het kapitaal van haar aandeelhouders (de steden en gemeenten) en een beperkt aantal leningen. Voor de steden en gemeenten waren de aandelen die de Holding had bij Dexia, een belangrijke bron van inkomsten. Omdat Dexiabank zich profileerde als de marktleider inzake lokale kredieten, moest ook daar het rendement omhoog. Vanaf 2004 ging het bij de Gemeentelijke Holding goed fout. Op vier jaar tijd zag de Holding haar schulden vermeerderen van 186 miljoen euro (in 2004) tot 1,8 miljard (in 2008). Dit komt neer op een vertienvoudiging van de schulden, terwijl het eigen vermogen van de Holding ongeveer gelijk bleef. De belangrijkste oorzaak van deze schuldvermeerdering waren twee leningen, voor in totaal bijna 1,3 miljard euro, die de holding aanging bij Dexia. Nu blijkt dat die leningen onder andere gebruikt werden om... aandelen van Dexia te kopen.

Toen het in 2009 misliep, deed Dexia, dat via veel gekende politici gelieerd is met de gemeentelijke besturen, zonder verpinken een beroep op de steden – via de Gemeentelijke Holding – om deel te nemen aan een nieuwe kapitaalsverhoging. Er werd een spectaculair dividend van 13 procent per jaar beloofd. De PVDA protesteerde. In een persmededeling in september 2009 schreven we: “Zo’n rendement kan een bank alleen bereiken door te speculeren, door nieuwe rommelkredieten te verpakken, door gevaarlijke investeringen. De betrouwbare beursbeleggingen brengen 6 procent op. De Gemeentelijke Holding belooft meer dan het dubbele. De kans is dus groot dat de gemeenten de komende tien jaar weinig of geen dividend zullen innen.”

De meeste gemeenteraden, ook die van Sint-Niklaas, keurden de deelname aan de kapitaalverhoging toch goed. Maar het liep dus fout, zoals de PVDA voorspeld had. En het superdividend van 13 procent werd niet uitbetaald. De Dexia-affaire is onder meer de aanleiding voor de besparingsplannen van het huidige stadsbestuur. Dat is duidelijk niet de verantwoordelijkheid, noch van de burger, noch van het personeel. Waarom moeten zij hier dan voor opdraaien?

Maar vooral: door de Dexia-affaire is de toekomst niet meer veilig gesteld. Niemand durft vandaag luidop denken welke gevolgen de affaire nog kan hebben voor de overheid en de gemeenten. Want het Dexiaverhaal is nog niet ten einde. En intussen gaan de verantwoordelijken vrijuit. Niemand is verantwoordelijk gesteld voor wat door Dexia de gemeenten, hun inwoners en personeel is aangedaan. Niemand is verantwoordelijk gesteld voor de onverantwoorde risico's met geld van de gemeenschap. Niemand van de bestuursploegen krijgt een ongunstige waardering op 'kostenbewustzijn'. En alle partijen blijven pleiten tegen de oprichting van een echt publieke bank. Dat is nochtans de enige efficiënte, goedkope en sociale oplossing. Een publieke bank die ook de bevoorrechte financier is van steden en gemeenten en die tegen gewone tarieven kan lenen in plaats van met gemeentelijk geld aan casinokapitalisme te doen.

b. Het Dexia-debacle: de impact op Sint-Niklaas

De Stad Sint-Niklaas nam een eenmalig aandeel in de kapitaalsverhoging van 2009: € 1 miljoen werd geïnvesteerd. De Stad Sint-Niklaas had ook aandelen van Dexia, via de Gemeentelijke Holding. Deze aandelen stonden ingeschreven in de boeken voor € 10 miljoen. Dit bedrag is tussen 2008 en 2013 helemaal verdampt. Sint-Niklaas heeft dus in totaal € 11 miljoen verloren aan het feit dat Dexia met openbare middelen mee gaan spelen is op de markt van het casinokapitalisme. Vertegenwoordigers van SPa en CD&V zaten mee in alle besturen en hebben deze beslissingen mee genomen zonder dit risicovolle beleid in vraag te stellen.

In feite ligt het verlies nog hoger want tot 2007 kreeg Sint-Niklaas ongeveer € 1 miljoen aan dividend van Dexia. Ook de beloofde jaarlijkse dividenden op de kapitaalsverhoging van 2009 (€130.000) is enkel ontvangen in 2010. Dit geeft een jaarlijkse minopbrengst van € 1,1 miljoen.

c. Minder Gemeentefonds

Tot begin jaren '70 haalden de meeste gemeenten nog meer dan de helft van hun inkomsten uit het Gemeentefonds. Na de oliecrisis van 1973 zorgden besparingen voor een halvering van het Gemeentefonds. Vanaf 1976 begon men in uitvoering van de eerste staatshervorming van de jaren 70, met de splitsing van het Gemeentefonds in drie gewestelijke entiteiten. Het resultaat was een afkalving van het Gemeentefonds. In 1978 bedroeg dit nog maar 30 % van de gemeentelijke ontvangsten. In 1989 zakte dit verder tot 25 %, om uiteindelijk in 2009, terug te vallen tot slechts 20 % van de gemeentelijke ontvangsten. Als rijker gewest int het Vlaamse Gewest meer belastingen. Het kon de voorbije tien jaar het Gemeentefonds gemiddeld met 3,5 % per jaar laten stijgen of met 1,7 % boven op de inflatie. De stelselmatige afbouw van het Gemeentefonds beroofde de gemeenten van hun meest stabiele inkomstenbron. Belangrijke verhogingen van de inkomsten uit belastingen konden het verlies slechts gedeeltelijk compenseren.

d. Privatisering van de energiesector: de gemeenten zijn de klos

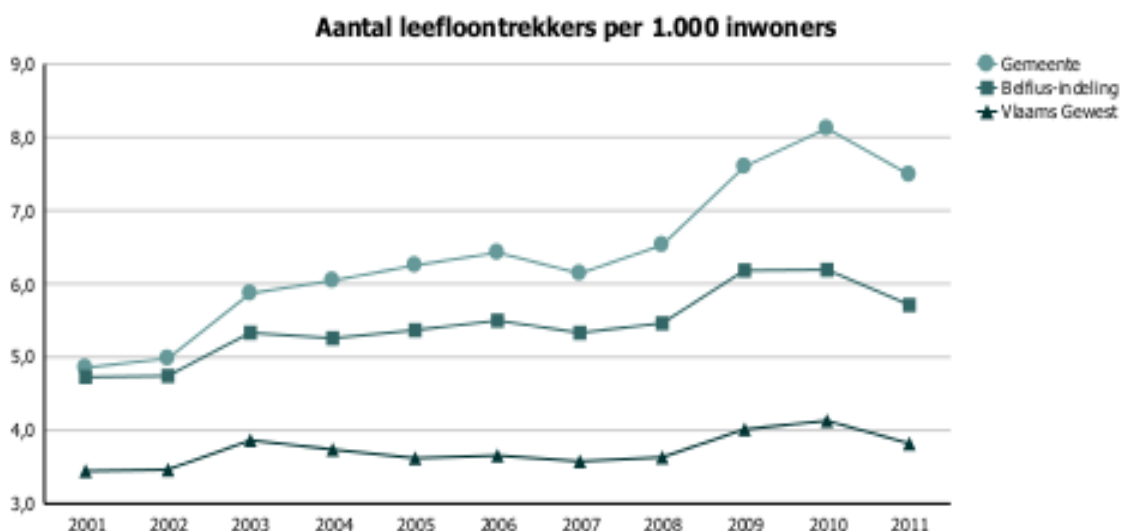
Het Vlaamse Gewest voerde de door de Europese Unie opgelegde liberalisering van de energiesector (elektriciteit en gas) door in 2003. De vrijmaking van de energiemarkt legde een splitsing op tussen de verkoop van elektriciteit en gas, enerzijds, en het transport en de distributie anderzijds. Voor de privatisering haalden de gemeenten, via hun participatie in zuivere of gemengde intercommunales, heel wat dividenden uit de verkoop van elektriciteit en gas. Na de privatisering vielen die inkomsten grotendeels weg. In 2004, een jaar na de privatisering in Vlaanderen, schat men het verlies aan dividenden voor de

Vlaamse gemeenten al op 69 miljoen euro. Volgens een studie van Dexia ontvingen alle gemeenten samen, voor de liberalisering (in 2000), nog 765,8 miljoen euro aan dividenden (of 7 % van hun gewone ontvangsten). In 2005 beliepen de energiedividenden nog slechts 392,0 miljoen euro of 3 % van de gewone ontvangsten. Dit is een daling van nagenoeg 50 %. Om het verlies aan inkomsten voor de gemeenten te compenseren, legde de Vlaamse overheid de Elia-heffing op. Men rekende die taks echter door aan de consument. In het jaar na de liberalisering steeg in Vlaanderen het aandeel van de taksen op de energiefactuur met 215 %. Ook de transport- en distributiekosten, aangerekend door distributienetwerkbeheerders zoals Eandis en Infrax, stegen fors. Door de weigering van de energieregulator CREG om de distributietarieven te verhogen, verliezen de gemeentelijke intercommunales in 2011 naar schatting 80 miljoen energiedividenden. De gemeenten oefenen dan ook druk uit op de regering om de verhoging van de tarieven toe te staan. Hun voornaamste argument is dat de crisis de hen door de overheid opgelegde opdrachten sterk doet toenemen (plaatsing van budgetmeters). Als zij hun slag thuis halen zullen de gemeenten opnieuw wat meer energiedividenden hebben. Ze zullen de kosten echter verhalen op de consument via de elektriciteit- en gasrekening.

Besluit: de privatisering van de energiesector heeft de gemeentes vele miljoenen gekost en tegelijk geen lagere energietarieven bezorgd, integendeel.

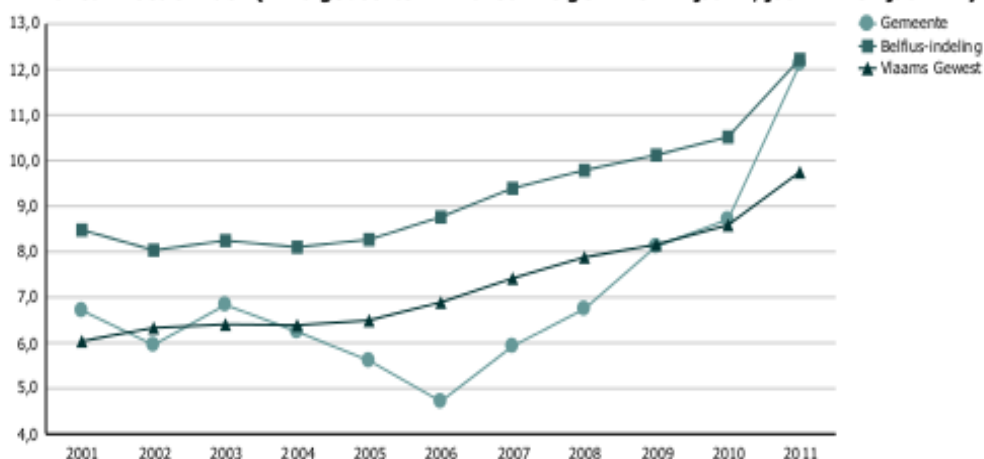
e. Toename van de sociale uitgaven

De crisis sinds 2008 heeft ook heel wat effecten op de uitgaven van de gemeenten, voornamelijk via de bijdragen aan het OCMW. Vanaf 2008 is het aantal leefloontrekkers fors beginnen stijgen (zie grafiek). In Sint-Niklaas ligt dit aantal beduidend hoger dan in andere Vlaamse centrumsteden.

De kansarmoede-index (zie grafiek volgende pagina) wordt berekend op basis van zes criteria: het maandinkomen van het gezin, de opleiding en de arbeidssituatie van de ouders, de ontwikkeling van de kinderen, de huisvesting en de gezondheid. Deze index geeft goed weer hoe de toestand van de kans armoede is in een bepaalde stad. We merken dat de kans armoede in Sint-Niklaas fors is gestegen vanaf 2008. Tot in 2011 scoorde Sint-Niklaas beter dan vergelijkbare steden, maar vanaf 2011 zitten we op hetzelfde hoge niveau, nl. 12%. Dit heeft natuurlijk ook gevolgen op zowel inkomsten als uitgaven van de stad.

Kansarmoede-index (= % geboorten in kansarme gezinnen in jaar x, jaar x-1 en jaar x-2)

Daarnaast zorgt de crisis voor meer werklozen. Tegelijk probeert de federale overheid te besparen op de werkloosheidsuitkeringen door werklozen te schorsen. Om te overleven wenden die zich tot de OCMW's voor een leefloon of voor bijstand voor het betalen van hun elektriciteit-, gas- en waterfacturen, huur enz. Volgens de wettelijke bepalingen moeten gemeenten bijdragen in de tekorten van het OCMW waartoe ze behoren. In heel Vlaanderen zien we door de crisis een snelle toename in de schulden van de OCMW's. Dit probleem gaat zich nog scherper stellen door de nieuwe besparingsmaatregelen van de regering Di Rupo. Zij zullen de financiële problemen van de OCMW's nog doen toenemen.

Een ander probleem voor de gemeentefinanciën is de pensioenlast. De gemeenten dienen de ambtenarenpensioenen te verzekeren van hun statutair benoemde personeelsleden. Sint-Niklaas probeert al een tijdje zijn bijdragen gedeeltelijk te omzeilen door het aantal statutaire aanstellingen drastisch te verminderen en voornamelijk contractuelen in dienst te nemen. De statutair benoemden vertegenwoordigen in Sint-Niklaas minder dan 40% van het totale personeelsbestand. Om het dreigende failliet van de pensioenkas van de lokale ambtenaren af te wenden, kwam vanuit de gemeenten die wel nog relatief veel ambtenaren statutair aanstellen, het voorstel om gemeenten die profiteren door niet meer vast te benoemen, te beboeten. Sint-Niklaas krijgt nu door zijn beleid jaarlijks een boete van +/- 900 miljoen euro.

3. Het Witboek van Sint-Niklaas 2013

a. Uitgangspunten

Het Witboek schrijft zich in binnen de “Beleids- en Beheerscyclus (BBC)” die vanuit de Vlaamse overheid wordt opgelegd. Dit BBC bevat een reeks regels voor het meerjarenplan, het budget, de boekhouding en de jaarrekening van de lokale besturen en provincies. Het besluit is erg ingrijpend voor de manier waarop gemeenten, OCMW’s en provincies hun beleid moeten voorbereiden, budgetteren, uitvoeren, opvolgen en evalueren. Dit BBC houdt o.a. in dat de inkomsten en uitgaven van een gemeente jaarlijks in evenwicht moeten zijn. Maar dat is niet voldoende. Ook alle “ontvangsten en uitgaven buitengewone dienst”, zijnde vooral de investeringen, moeten in evenwicht zijn binnen de lopende legislatuur. Men mag dus geen investeringen doorschuiven naar een volgende bestuursperiode. Dit maakt het voor de gemeentes veel moeilijker om structurele investeringen op de lange termijn te plannen.

Deze regels komen er niet toevallig. Ze zijn gelinkt aan het “Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen (ESR 95)” dat door Europa wordt opgelegd om de financiële situatie van de verschillende overheden in Europa beter te controleren. In de praktijk komt het er op neer dat de gemeenten sterker aan banden worden gelegd en sterker worden gecontroleerd. In het Witboek wordt geschetst dat bij ongewijzigd beleid de Stad Sint-Niklaas afstevent naar een tekort van ca. 6,7 miljoen euro. Tegen 2015 zou dit oplopen tot ca. 10,1 miljoen EUR.

b. Besparingen

Hoe denkt het Stadsbestuur dit tekort weg te werken? Het overgrote gedeelte van dit tekort wil men bekomen via allerhande besparingen op personeel:

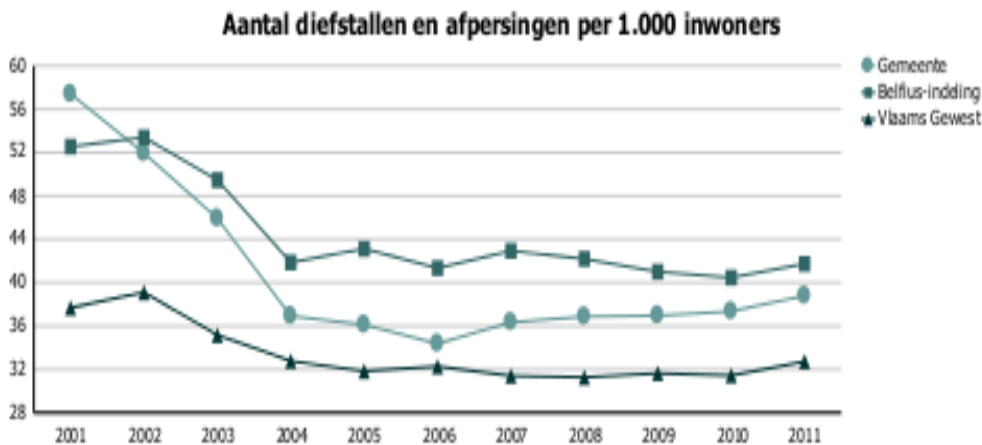
- Niet vervangen van gepensioneerde ambtenaren
- Afschaffen of verminderen van allerlei premies en verlofstelsels
- Privatiseringen, onder andere van de Reinigingsdienst
- Het Kerntakendebat voeren en zien welke dienstverlening kan afgeschaft worden

In totaliteit wil men via deze maatregelen 100 voltijdse banen schrappen.

Anderzijds plant men ook een aantal extra belastingen, nl. een algemene verhoging van belastingen en retributies met 18%. Het Witboek is echter niet duidelijk welke belastingen dan wel of niet zullen verhogen. Het ziet er naar uit dat dit vooral gaat over retributies die door de gewone man zullen moeten worden betaald (verhoging van de tarieven voor documenten, de vuilniszakken, afschaffen van de gratis ruiming van beerputten enz...). Daarnaast plant men ook de verkoop van een aantal stadsgebouwen.

Over belastingen voor de rijken of op de bedrijven merken we weinig of niets in het Witboek. De enige zinsnede die we kunnen lezen is dat men de bedrijfsbelastingen 'kritisch tegen het licht wil houden'. Er is nochtans marge in Sint-Niklaas om de bedrijfsbelastingen te verhogen want bij het ‘Fiscaal Pact’ in 2008 heeft men deze fors verlaagd. De besparingen zoeken bij het personeel en bij de bevolking en niet bij de rijken en de bedrijven is een duidelijke beleidskeuze van dit bestuur dat helemaal meegaat in de besparingslogica van de Europa, van de Federale en Vlaamse regering: de crisis die nochtans veroorzaakt werd door de speculatie van de banken en de rijken, moet afgewenteld worden op de gewone man in de straat.

Een andere beleidskeuze in het Wetboek is een jaarlijkse stijging van de dotatie van de politie. Onder de noemer “meer veiligheid en politie” zet dit bestuur in op “meer blauw op straat”. Is Sint-Niklaas dan een onveilige stad?

Op het vlak van diefstallen en afpersingen scoort Sint-Niklaas duidelijk lager dan vergelijkbare steden in Vlaanderen. Dat het Stadsbestuur er toch voor kiest om meer middelen uit te trekken voor de politie is duidelijk niet gebaseerd op een feitelijke analyse maar op een beleidskeuze.

c. De gevolgen van deze besparingslogica

Het Stadsbestuur van Sint-Niklaas (NVA-SPa-Groen) gaat helemaal mee in de besparingslogica die in heel Europa woedt en ook door de Federale Regering wordt gevolgd. Het is echter duidelijk dat deze besparingslogica deze crisis niet gaat oplossen. Integendeel, we komen terecht in een neerwaartse spiraal die steeds meer besparingen gaan vergen. Wat zullen de gevolgen zijn voor de Stad Sint-Niklaas?

- minder jobs in de openbare sector: minimaal 100 jobs.
- Een terugval van de investeringen van de stad, waardoor er minder werk zal zijn in de privé
- meer armoede en sociale uitgaven via het OCMW.

d. De verkoop van de riolen aan een Amerikaanse bank

Wist u dat onze riolen eigendom zijn van een Amerikaanse bank? Tien jaar geleden verkocht de Stad onder impuls van burgemeester Willockx onze riolen aan een Amerikaanse bank. Deze bank kon voor deze “buitenlandse investering in vastgoed” genieten van een fors fiscaal voordeel. Via een “sale and lease back operatie” (verkopen en terug ‘huren’) kon de Stad de kosten voor de vernieuwing van de riolen over een langere termijn spreiden. Dat ze met deze transactie meewerken aan “fiscale ontwijking” in Amerika waarvoor de Amerikaanse belastingbetaler opdraait, was niet de zorg van het stadsbestuur. Maar toen stak in 2008 de vastgoedcrisis de kop op in Amerika. Deze bank kwam onder druk te staan en de situatie werd zeer onzeker. De Stad moest aankloppen bij de Vlaamse regering om de waarborgen te verzekeren. De Amerikaanse overheid tolereert zulke belastingtrucs ook niet meer. Daarom wil Freddy Willockx en het huidige stadsbestuur deze blunder van toen rechtzetten, wat de stadskas weer enkele miljoenen zal kosten.

4. Welke alternatieven?

a. Wat zijn de oorzaken?

Eerst en vooral is het belangrijk om te zien waar de financiële problemen vandaan komen. Zoals hierboven beschreven zijn deze het gevolg van:

- Systematisch verminderen van de bijdragen van het federaal niveau naar de gemeenten, o.a. via het Gemeentefonds
- Het debacle van Dexia waar de traditionele partijen, inclusief het huidige stadsbestuur blindelings is mee ingestapt
- De gevolgen van de privatisering, o.a. van Dexia, maar ook van de energiesector
- De gevolgen van nieuwe rapporteringsmethodes die opgelegd worden vanuit de Vlaamse regering, de Federale regering en Europa.
- De verkoop van de riolen aan een Amerikaanse bank

De problemen zijn duidelijk niet veroorzaakt door het personeel dat buitensporig zou worden bevoordeeld. Ook de burger is niet de oorzaak van de financiële problemen, want met een belastingpercentage van 8,5% zit Sint-Niklaas bij de hogere categorie aan belastingen. De oplossingen moeten worden gezocht, daar waar de problemen zijn ontstaan.

b. Welk soort stad willen wij?

De gemeenten en steden spelen een belangrijke rol op vlak van investeringen in ons land. Niet minder dan 40% van alle openbare investeringen komen van de gemeenten. Het mes zetten in de finances van de gemeenten wil dan ook zeggen dat men op een negatieve manier ingrijpt in de economische ontwikkelingen van de stad en dat men heel veel mensen een toekomst ontnemt.

De PVDA komt op voor een sterke en degelijke openbare dienstverlening. Een goede openbare dienst versterkt de band tussen de stad en de burgers. Als de openbare dienstverlening werkt als een goed geoliede machine, dan kunnen de problemen van iedereen veel beter aangepakt worden. Als je dat niet doet, kan dreigen Amerikaanse toestanden.

De PVDA kant zich dan ook tegen elke vorm van privatisering van de stadsdiensten. In Engeland hebben we gezien onder Margaret Thatcher tot welke miserie dit leidt voor de bevolking. Zulke ontwikkeling willen wij niet bij ons.

De Stad heeft ook een belangrijke rol te spelen op het vlak van de tewerkstelling. Vandaag is de Stad Sint-Niklaas de grootste werkgever van de stad. Niet minder dan 1.500 gezinnen hebben hierdoor een job en een degelijk inkomen. De diverse stadsdiensten functioneren goed vandaag en PVDA+ wil dat ook zo houden en waar nodig verbeteren. Privatisering heeft vaak als gevolg: een slechtere dienstverlening voor de bevolking, hogere prijzen en slechtere loon- en arbeidsomstandigheden voor het betrokken personeel. Het ziekenhuis is uitverkocht aan de privé, met als gevolg: een doolhof, een slechtere dienstverlening en een slecht werkende 100-dienst. De watermaatschappij is doorverkocht aan de Vlaamse overheid die ze wellicht binnenkort zal doorschuiven naar het Franse Suez. Gevolg: een hogere waterfactuur. De cross board leasing, de verkoop van onze riolen aan de Amerikanen, is met een kater geëindigd. De PVDA kant zich tegen de privatisering van de reinigingsdienst en andere stadsdiensten en komt op voor de verbetering en uitbreiding van de dienstverlening naar de bevolking.

In de geest van Maggie

"Deze tekst hebben we toegestuurd gekregen van een werknemer van de Stad Sint-Niklaas. De tekst is zo sprekend dat we hem hier graag publiceren".

In het Verenigd Koninkrijk feesten ze op het graf Maggie. In Sint-Niklaas brengen ze haar hulde. Niet dat ze een standbeeld krijgt, wel een stadsbestuur in haar geest verder werkt. Het moet raar aanvoelen voor mensen die hun stem gaven aan het rood-groene kartel of aan een partij die "verandering" beloofde. Een afbraakbeleid van de openbare dienstverlening, deregulering en flexibilisering krijgen we nu voorgeschoteld.

Voorbije week was niet alleen de week dat Margaret Thatcher stierf. Het was ook de week dat het Stadspersoneel van Sint-Niklaas in verzet ging tegen de op til staande privatisering van de stedelijke reinigingsdienst. In het kader van besparingen wil de stad een aantal diensten afstoten. De reinigingsdienst is de eerste maar niet de laatste in de hoofden van het stadsbestuur. Het bestuur wil de kosten reduceren op kap van het personeel maar ook op die van de burger die zijn dienstverlening zal zien achteruit gaan.

Jarenlange afbraak van de overheid heeft een zichzelf versterkend effect gekregen. Electrabel was jarenlang een bron van inkomsten voor de gemeenten. Maar het moest geprivatiseerd worden. TINA, "There is no alternative", zou Maggie zeggen. Ons rood-groen kartel zegt vandaag samen met de NVA hetzelfde in Sint-Niklaas. De federale overheid schaft indertijd de hoogste belastingvoet voor onze goed verdienende medeburgers af ten tijde van paars-groen. Nu in tijden van crisis wentelen ze de kosten af op lagere overheden. Zij mogen het puin ruimen.

Er is geen alternatief zeggen ze dan. We moeten besparen want de kas is leeg. Rood-groen-geel legt zich neer bij de dictaten van het kapitaal. Democratie binnen de krijtlijnen van het kapitaal. Verder reikt hun blik niet. Dromen ze niet meer van een betere wereld? Anders gaan leven? Armoedebestrijding is een prioriteit zeggen ze dan. Maar dat de besparingen dubbel zo hard aankomen bij de zwaksten verzwijgen ze. Vraag het maar aan de mensen die vandaag de dag bij het OCMW moeten aankloppen. Of vraag maar eens aan mensen die brood moeten verdienen via interimarbeid (o.a. degene die voor reinigingsdiensten die in de privé werken). Misschien moeten ze het echt eens gaan vragen. Want een mens kan zich afvragen of ze vanuit hun ivoren toren nog wel contact hebben met de mensen die ze beweren te verdedigen.

Maggie en Ronnie hebben als overtuigde conservatieven in de jaren '80 de aanval geopend op de welvaartstaat. Het lijkt er op dat sommige progressieven die klus willen verder klaren. "There is no alternative" volgens hen. Volgens ons wel!

De noden zijn ook zeer groot in de Stad. Bijvoorbeeld op het vlak van huisvesting. Eind 2010 telde de Sint-Niklase Maatschappij voor Huisvesting 1.723 dossiers van kandidaat-huurders. Met een gemiddelde van 3 personen per dossier betekent dat: meer dan 5.000 Sint-Niklazenaren die wachten op een sociale woning! De gemiddelde wachttijd voor een sociale woning in Sint-Niklaas bedroeg in 2010 53 maanden voor een woning met 1 slaapkamer, 43 maanden voor een huis met twee slaapkamers en 55 maanden voor een met 3 slaapkamers. Mensen moeten gemiddeld 4 jaar wachten op een sociale woning. Van alle huizen in Sint-Niklaas is 5,7% een sociale woning. Dat brengt het totale aantal op 1.665. Waarmee Sint-Niklaas bijzonder zwak scoort in vergelijking met buurgemeentes als Lokeren (9,7%), Temse (10,77%) en Beveren (6,54%) en andere centrumsteden als Genk (13,46%) en Mechelen (9,47%).

c. Alternatieven op Federaal en Vlaams niveau

1. Een eerste duidelijke eis is dat de hogere overheden het Gemeentefonds herfinancieren en alle negatieve effecten van de fiscale hervormingen en liberalisering op de gemeentelijke belastingen inkomsten ook effectief compenseren. De noodzakelijke middelen hiervoor moeten komen van uit het pakket maatregelen voor een meer rechtvaardige fiscaliteit dat de PVDA voorstelt:

- a. De invoering van een miljonairstaks (jaarlijkse opbrengst: 8 miljard euro).
- b. De afschaffing van de aftrek van de notionele interest (opbrengst: 5,8 miljard - volgens de cijfers van 2011 - waarvan 2 miljard door de 20 grootste 'genieters' van het systeem).
- c. Effectieve strijd tegen de grote fiscale fraude (opbrengst: 3 miljard).
- d. De invoering van het kiwimodel voor goedkope geneesmiddelen (opbrengst: 2 miljard)
- e. Een crisisbelasting op de banken (opbrengst: 1 miljard)
- f. De invoering van een Electrabeltaks voor recuperatie van de extra winst op de al afgeschreven kerncentrales (opbrengst: 1 miljard).

Een deel van deze jaarlijkse opbrengst van 17 miljard euro kan dienen voor een betere financiering van de opdrachten van de gemeenten en hun OCMW's.

2. Een ander aandachts- en strijdpunt betreft de mechanismen achter de algemene financieringsmiddelen (zoals de gemeentebelasting, de grondbelasting maar ook het gemeentefonds). Daardoor vallen de gemeentelijke beleidskeuzes steeds binnen een vooraf bijna volledig bepaald financieel kader. Dat is de laatste vijftien jaar sterk bepaald door de logica van liberalisering, besparingen en belastingvermindering voor de rijken. Tot voor kort was het aandeel van de belastingen in de eigen ontvangsten van de gemeenten in Vlaanderen bijvoorbeeld relatief hoog tegenover de rest van Europa. Door de belastingvermindering voor de superrijken en, vooral voor grote, bedrijven duwt het beleid nu in een andere richting.

d. Alternatieven op het niveau van de stad

De PVDA verdedigt de fiscale autonomie van de gemeenten. Want die ligt vandaag onder vuur hoewel ze grondwettelijk verankerd is. Door het heffen van lokale belastingen kunnen steden en gemeenten wel degelijk een eigen beleid ontwikkelen met duidelijke eigen politieke keuzes.

Voor Sint-Niklaas pleit de PVDA voor het verhogen van de belastingen op bedrijven en op de hogere inkomens. Voorbeelden hiervan zijn

- het heffen van belastingen op leegstand en op braakliggende gronden
- belastingen op tweede verblijven
- Belastingen op drijfkracht en motoren
- belasting op bankautomaten, kantoorruimten enz.

De strijd om de gemeenten de finances te bezorgen die zij nodig hebben voor hun sociale, administratieve en economische opdrachten is dus ook en vooral een strijd voor het doen betalen van de crisis door diegenen die hem veroorzaakt hebben, een strijd tegen de neoliberale dictaten van de Europese Commissie en een strijd voor het behoud van een solidair België met efficiënte staatsstructuren.

Volg PVDA Waasland op Facebook of www.pvdaplus.be/lokaal/sint-niklaas

Contact en Verantwoordelijke uitgever:

PVDA p/a. Jan Vandeputte, Peter Benoitstraat 54 bus 4 9100 Sint-Niklaas

OM IN TE KLEUREN!

Solidair met het stadspersoneel

**Voor goede
en betaalbare
dienstverlening**

pvda
Eerst de mensen, niet de winst